

**НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ
ЗА ПРИЕМАНЕ ДОСТИЖЕНИЯТА НА ПРАВОТО НА
ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ, СВЪРЗАНИ С КОНВЕНЦИЯТА
ЗА ПРИЛАГАНЕ НА СПОРАЗУМЕНИЕТО ОТ ШЕНГЕН
АКТУАЛИЗАЦИЯ ЗА 2005 г.**

I. ГРАНИЧЕН КОНТРОЛ

Преминаване на вътрешните граници

Законодателство на ЕС в тази област

- **Член 2 от Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение**
- SCH/Com-ex (94) 1 rev 2 - 26.4.94 – Мерки за премахване на пречките и ограниченията за преминаване на граничните контролно-пропускателни пунктове на автомобилните пътища на вътрешните граници;
- SCH/Com-ex (95) 20 rev - 20.10.95 - Одобряване на Doc.
- SCH/I (95) 40 rev 6 за процедурата за прилагане на Член 2 (2) от Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение.

Текущо състояние

На този етап Република България има само външни граници и прилага унифицирани процедури за пълен граничен контрол на всички граници. Всички влизащи, излизащи или транзитно преминаващи през Република България лица подлежат на задължителен паспортно - визов контрол на ГКПП. С оглед пълното прилагане в бъдеще на Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение, вкл. чл. 2 от същата, Р България работи за създаване на необходимата нормативна база и административен капацитет. В изпълнение на приетите през 2003 г. изменения и допълнения на Закона за Министерството на вътрешните работи и Правилника за прилагане на Закона за Министерството на вътрешните работи беше приета *Инструкция за граничния паспортно-визов контрол на ГКПП*. На 19 януари 2005 г. бяха приети *Наредба за охрана на речния участък от държавната граница и вътрешните водни пътища на Република България* и *Наредба за охрана на морския участък от държавната граница на Република България*. Посочените подзаконови актове са съобразени с практиките и препоръките на Общия наръчник на Шенген и Шенгенския каталог за най-добри практики, част I.

Законодателна дейност

1. Хармонизиране на националното законодателство в контекста на диференцирането на граничния контрол на бъдещите вътрешни и външни граници на Р България.

1.1. Изготвяне на подзаконова нормативна база за по-нататъшното укрепване на граничния контрол и управлението на границите на Р България чрез въвеждане на интегрирани мерки с регионалните структури на Министерство на вътрешните работи в граничната зона

Краен срок: 31.12.2006 г.
Отговарят: Министър на вътрешните работи

1.2. Изготвяне на подзаконова нормативна база за въвеждане на компенсиращи мерки в граничната зона на бъдещите вътрешни граници на ЕС и подобряване на взаимодействието с другите служби, имащи правомощия по задължителния граничен контрол.

Краен срок: 31.12.2006 г.
Отговарят: Министър на вътрешните работи

2. Сключване на международни двустранни споразумения

2.1. между Република България и Гърция

2.1.1. Одобряване от Министерския съвет на проект на Спогодба като основа за водене преговори между правителствата на Р България и Гърция за изграждане на Контактна служба за сътрудничество между органите за гранична охрана.

Краен срок: 31 декември 2005 г.
Отговарят: Министър на вътрешните работи

2.2. между Република България и Румъния

2.2.1. Одобряване от Министерския съвет на проект на Спогодба като основа за водене на преговори между правителствата на Р България и Румъния за изграждане на Контактна служба за всеобхватно сътрудничество между органите на граничната охрана, полицията, митницата и службите за административен контрол на чужденците.

Краен срок: 31 декември 2005 г.
Отговарят: Министър на вътрешните работи
Министър на финансите

Институционално изграждане

1. Изготвяне и приемане на Стратегия за интегрирано управление на границите на Р България.

Краен срок: 20.12.2005 г.
Отговарят: Министър на вътрешните работи

Министър на финансите
 Министър на земеделието и горите
 Министър на регионалното развитие и благоустройството
 Министър на здравеопазването
 Министър на правосъдието

2. Създаване на мобилни звена на национално ниво за извършване на проверки в дълбочина на граничната зона.

Краен срок: 30.06.2006¹ г.
Отговарят: Министър на вътрешните работи
 Министър на финансите

3. Изготвяне на Програма за реконструкция и облекчаване на режима за преминаване на ГКПП по бъдещите вътрешни граници на ЕС (българо-румънска и българо-гръцка).

Краен срок: 31.12.2006
Отговарят: Министър на вътрешните работи
 Министър на финансите
 Министър на регионалното развитие и благоустройството

4. Изпълнение на Програмата за реконструкция и облекчаване на режима за преминаване на ГКПП по бъдещите вътрешни граници на ЕС (българо-румънска и българо-гръцка).

Краен срок: при пълно членство в Шенген
Отговарят: Министър на регионалното развитие и благоустройството
 Министър на финансите
 Министър на вътрешните работи

Преминаване на външните граници

Законодателство на ЕС в тази област

- **Член 3, 5 и 6 от Конвенцията за прилагането на Шенгенското споразумение**
- **Общия наръчник за контрол на външните граници**
- SCH/Com-ex (94) decl 8 - 27.06.94 - Външни граници
- SCH/Com-ex (94) 16 rev - 21.11.94 - Въвеждане на единни печати за влизане и излизане на граничните контролно-пропускателни пунктове (ГКПП)

---

¹ Предефинирането на срока е обусловено от предстоящото приемане на Стратегия за интегрирано управление на границите на Р България

- Решение на Съвета № 2004/581/ЕС от 29.04.2004 г. за определяне на минимума от елементи на знаците на ГКПП на външните граници
- Регламент на Съвета № 2133/2004 от 13 декември 2004 г. относно изискването компетентните органи на страните-членки да полагат систематично печати в документите за задгранично пътуване на граждани на трети страни при пресичане на външните граници на страните-членки и за изменение на Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение и Общия наръчник
- Препоръка на Съвета 98/С 189/02 от 28.05.1998 г. относно осигуряването на оборудване за откриване на фалшиви документи на входните пунктове на Европейския съюз

Текущо състояние

Редът и условията за преминаване на държавната граница на Р България, както и видът и обемът на задължителния граничен контрол са регламентирани в Закона за Министерството на вътрешните работи и Правилника за прилагането му, Закона за чужденците в Република България и Правилника за прилагането му, Закона за българските документи за самоличност и Наредбата за ГКПП. Чрез изброените актове са възприети и включени в националното законодателство разпоредбите на член 3, 5 и 7 от Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение.

Законодателна дейност

1. Сключване на международни двустранни споразумения

1.1. Одобряване от Министерския съвет като основа за водене на преговори на проект на Споразумение между правителството на Р България и правителството на Сърбия и Черна гора за сътрудничество между органите за охрана на границата и връчване на проекта по дипломатически път.

Краен срок: 30 юни 2005 г.

Отговарят: Министър на вътрешните работи

1.2. Одобряване от Министерския съвет като основа за водене на преговори на проект на Споразумение между правителството на Р България и правителството на Р Македония за сътрудничество между органите за охрана на границата.

Краен срок: 30 юни 2005 г.

Отговарят: Министър на вътрешните работи

Институционално изграждане

1. Изготвяне и приемане на Стратегия за интегрирано управление на границите на Р България

Краен срок: 20.12.2005 г.

Отговарят: Министър на вътрешните работи
Министър на финансите
Министър на земеделието и горите
Министър на регионалното развитие и благоустройството
Министър на здравеопазването
Министър на правосъдието

2. Изграждане на нови и реконструкция на съществуващи ГКПП по бъдещите външни граници в съответствие с изискванията на Шенген

Краен срок: 31 декември 2006 г.

Отговарят: Министър на регионалното развитие и благоустройството
Министър на финансите

3. Проектиране, изработване и въвеждане на гранични печати за влизане и излизане в съответствие с изискванията на Шенген

Краен срок: 31.12.2006 г.

Отговарят: Министър на вътрешните работи

Административен капацитет

1. Обучение

1.1. Обучение и квалификация на граничните полицаи и на ръководния състав с акцент върху запознаване с разпоредбите на новото законодателство, хармонизирано с изискванията на ЕС и Шенген в областта на граничния контрол и охрана и тяхното практическо прилагане.

Краен срок: Постоянен

Отговарят: Министър на вътрешните работи

1.2. Създаване на специализиран учебен център за синя граница за нуждите на НСПП-МВР, който да допълва и доразвива началното гранично-полицейското обучение в Учебния център в Пазарджик.

Краен срок: 31.12.2005 г.

Отговарят: Министър на вътрешните работи

Техническо обезпечаване на граничната охрана

Осигуряване на съвременно техническо оборудване за нуждите на ефективна граничната охрана и контрол със средства от държавния бюджет, по линия на програма ФАР и от други донори, както следва:

- Базови станции за тактико-комуникационна система ТЕТРА
- Термовизионни камери
- Очила за нощно виждане
- Автомобили с висока проходимост
- Патрулни кораби – до 50 БРТ (бруто регистър тона)
- Патрулен кораб – 200-400 БРТ
- Речни катери
- Спасителни лодки
- Защитно морско облекло за лошо време
- Тренажори - компютърно оборудване за обучение
- Радиостанции
- Компютърно оборудване за Командния и комуникационен център
- Хеликоптер
- IT-оборудване
- Оборудване за проверка на документи – мобилни системи за проверка на документи
- Микробуси и леки автомобили за нуждите на оперативно-издирвателната дейност

Краен срок: 01.01.2007 г.

Отговарят: Министър на финансите
Министър на вътрешните работи

Разпоредби за летищата

Законодателство на ЕС в тази област

- **Чл. 4 от Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение**
- **Точка 3.3 от Общия наръчник за контрол на външните граници**
- SCH/Com-ex (94) 17 rev 4 - 22.12.94 – Въвеждане и прилагане на Шенгенската система по отношение на летищата.
- Регламент на Съвета № 2133/2004 от 13 декември 2004 г. относно изискването компетентните органи на страните-членки да полагат систематично печати в документите за задгранично пътуване на граждани на трети страни при пресичане на външните граници на страните-членки и за изменение на Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение и Общия наръчник

- Препоръка на Съвета 98/С 189/02 от 28.05.1998 г. относно осигуряването на оборудване за откриване на фалшиви документи на входните пунктове на Европейския съюз

Текущо състояние

На този етап Р България има пет международни граждански летища – летища София, Варна, Бургас, Пловдив и Горна Оряховица, от които единствено летище София е трансферно летище.

На всички летища се извършва в пълен обем граничен паспортно-визов контрол на лица. На всички международни летища функционират летищни комитети за авиационна сигурност, в които са включени представители на всички ведомства, имащи отношение към сигурността в гражданското въздухоплаване.

Стартирала е работата по изграждането на нов пътнически терминал на летище София, който следва да е готов през 2005 г. Новата инфраструктура на летище София ще създаде условия за реално разделяне на пътничкопотоците (граждани на ЕС, трети страни).

Предстоящи задачи

Институционално изграждане

1. Изграждане на нов терминал на летище София.

Краен срок: 2005 г.
Отговарят: Министър на транспорта и съобщенията
 Министър на финансите

2. Създаване на технически и организационни условия за разделяне на пътничкопотока с оглед на гражданството (граждани на ЕС, трети страни).

Краен срок: Към датата на присъединяване към Шенген
Отговарят: Министър на транспорта и съобщенията
 Министър на вътрешните работи

Разпоредби за морския и речния трафик

Законодателство на ЕС в тази област

- **Точка 3.4. от Общия наръчник за контрол на външните граници**
- Регламент на Съвета № 2133/2004 от 13 декември 2004 г. относно изискването компетентните органи на страните-членки да полагат систематично печати в документите за задгранично пътуване на граждани на трети страни при пресичане на външните граници на

страните-членки и за изменение на Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение и Общия наръчник

- Препоръка на Съвета 98/C 189/02 от 28.05.1998 г. относно осигуряването на оборудване за откриване на фалшиви документи на входните пунктове на Европейския съюз

Текущо състояние

Нормативната основа за контрола на морския и речния трафик са Законът за Министерството на вътрешните работи, Законът за чужденците в Р България, Законът за българските документи за самоличност и Законът за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанищата на Република България.

В рамките на туининг проект по Програма ФАР BG 0203.11 (BG02/IB-JH-06) бяха изготвени два подзаконовни нормативни актове в областта на охраната на морска и речна граница. вж. Раздел Преминане на вътрешни граници.

Центърът за координация, контрол и обмен на информация относно трафика в Черно море, изграден в Бургас, функционира от м. октомври 2003 г. Чрез него страните от черноморския регион обменят информация за заподозрени кораби по утвърдени протоколи и в реално време. Към момента обменът на информация е непрекъснат и включва всички черноморски държави.

Предстоящи задачи

Институционално изграждане

1. Създаване на специализиран учебен център за синя граница за нуждите на НСПП-МВР, който да допълва и доразвива началното гранично-полицейското обучение в Учебния център в Пазарджик.

Краен срок: 31.12.2005 г.

Отговаря: Министър на вътрешните работи

Сътрудничество между договарящите се страни

Законодателството на ЕС в съответната област

- **Член 7 от Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение**
- SCH/Com-ex (95) 21 - 20.12.95 - Бърз обмен между страните-членки на Шенген на статистически и реални данни относно възможни проблеми по външните граници
- SCH/Com-ex (98) 59 rev - 16.12.1998 - Координирано изпращане на съветници в областта на документите
- SCH/Com-ex (99) 7 rev 2 - 28.04.1999 - Офицери за връзка

Текущо състояние

На 22.12.2004 г. в гр. София беше подписано Споразумението между правителството на Р България и правителството на Румъния за сътрудничество между органите за охрана на границата, което предвижда редица форми на гранично-полицейско сътрудничество в контекста на чл. 7 от Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение.

През 2004 г. бяха проведени два кръга от преговори за подписване на нова реадмисионна спогодба с ФР Германия, които приключиха с принципно съгласие по текстовете на проекта.

*Предстоящи задачи***Законодателна дейност**

1. Одобряване от Министерския съвет на проектите на спогодби по т. 2 от раздел “Преминаване на вътрешни граници” като основа за водене на преговори.

Краен срок: Виж раздел “Преминаване на вътрешни граници”
Отговарят: Министър на вътрешните работи

2. Одобряване от Министерския съвет на проектите на споразумения по т. 1 от раздел “Преминаване на външните граници” като основа за водене на преговори и връчване на проектите по дипломатически път.

Краен срок: Виж раздел “Преминаване на външните граници”
Отговарят: Министър на вътрешните работи

II. ВИЗИ

Единна визова политика

Законодателство на ЕС в тази област

- **Член 10** от Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген
- **Регламент на Съвета 539 от 15 март 2001 г.**, определящ третите страни, гражданите на които трябва да притежават виза при пресичане на външните граници на страните-членки
- **Регламент на Съвета 2414/2001, изменящ Регламент на Съвета 539 от 15 март 2001 г.**
- **Регламент на Съвета 453/2003, изменящ Регламент на Съвета 539 от 15 март 2001 г.**
- Решение на Изпълнителния комитет за последния вариант на Общия наръчник и Общите консулски инструкции (по-долу наричани ОКИ), Анекс 1-3 към ОКИ (SCH/Com-ex (99) 13)
- Решение на Изпълнителния комитет за единната визова политика (SCH/Com-ex (95) PV 1 rev)

Текущо състояние

Визовата политика на Република България се основава на *Закона за чужденците в Република България, Правилника за прилагане на Закона за чужденците в Република България и Наредбата за условията и реда за издаване на визи.*

Приети са изменения и допълнения в *Закона за българските документи за самоличност* (Обн., ДВ, бр. 29 от 31 март 2003 г, ДВ, бр. 63 от 15 юли 2003 г.), с които като нов вид документи се въвеждат служебните паспорти и карти на чужденци, акредитирани като служители в дипломатически или консулски представителства или в международни организации със седалище на територията на Република България.

Наредбата за условията и реда за издаване на визи, която е в сила от 17 май 2002 г., предвижда периодът за безвизов престой в България за граждани на държавите-членки на ЕС и за други държави на реципрочна основа да е до 90 дни в рамките на 6 месеца.

Позитивен визов списък

България е подписала *Спогодба за премахване на изискванията за визи с Бразилия*, Спогодба за въвеждане на безвизов режим за притежателите на обикновени паспорти с Чили, в сила от 2 август 2003 г. и Спогодба за въвеждане на безвизов режим с Швейцария, в сила от 29 ноември 2003 г. Удължено е правото на безвизово пребиваване от 30 на 90 дни в рамките на шест месеца с Естония, в сила от 8 ноември 2003 г., както и правото на безвизово пребиваване и с Чехия, в сила от същата дата.

С приетите през м. март 2004 г. изменения на Наредбата за условията и реда за издаване на визи (ДВ., бр. 21/16.03.2004 г.) е въведен едностранно безвизов режим за граждани на Малайзия.

На 11 август 2004 г. е подписано Споразумение между Правителството на Република България и Правителството на Боливарска република Венецуела за премахване на визи за притежатели на обикновени паспорти.

На 10 януари 2005 г. е подписана двустранна спогодба за безвизов режим с Уругвай.

България е връчила проекти на двустранни споразумения за водене на преговори и прилагане на необходимите процедури за взаимно премахване на задължението за визи на следните държави: Аржентина, Боливия, Гватемала, Коста Рика, Мексико, Никарагуа, Панама, Парагвай, Салвадор, Сингапур и Малайзия, както и по отношение на Хонг Конг и Макао. На 7 май 2004 г. са установени дипломатически отношения с Хондурас. Предстои връчване от българската страна на проект на споразумение за безвизов режим на властите в Хондурас. По отношение на Бруней България възнамерява да инициира преговори за въвеждане на безвизов режим на реципрочна основа в близко бъдеще.

Графикът за привеждане в съответствие на българския “позитивен списък” с новия визов регламент зависи от желанието и бързината, с които тези държави на реципрочна основа ще освободят българските граждани от изискване за виза при посещения на тяхна територия.

Негативен визов списък

С решение на Министерския съвет от 15 септември 2003 г. спогодбата за безвизов режим с Тунис беше денонсирана. Съгласно уведомлението, отправено до туниската страна, денонсирането влезе в сила от 1 януари 2004 г., като след тази дата гражданите на Тунис се нуждаят от визи за влизане в Република България.

С изменение на Наредбата за условията и реда за издаване на визи от 16 март 2004 г. се въвежда изискване за визи за жители на автономната провинция Косово, които пътуват с документи, издадени от временната администрация на ООН – UNMIK.

Предстоящи задачи

Законодателна дейност

- 1. Промяна на визовия режим в съответствие с *Регламент 539/2001 на ЕС от 15 март 2001 г. определящ третите страни, гражданите на които трябва да притежават виза при пресичане на външните граници на страните-членки:*

- връчване на проекти на споразумения за въвеждане на безвизов режим с Бруней и Хондурас

Краен срок: 31.12.2005 г.

Отговарят: Министър на външните работи
Министър на вътрешните работи

- въвеждане на визов режим с БЮР Македония и Сърбия и Черна гора

Краен срок: *до датата на присъединяване към ЕС*

Отговарят: Министър на външните работи
Министър на вътрешните работи

- въвеждане на безвизов режим за пътуване на гражданите на: Аржентина, Боливия, Бруней, Коста Рика, Гватемала, Хондурас, Мексико, Никарагуа, Панама, Парагвай, Салвадор, Уругвай, Сингапур, Хонг Конг, Макао, приносители на обикновени паспорти.

Краен срок: *до датата на присъединяване към ЕС*

Отговарят: Министър на външните работи
Министър на вътрешните работи

Единна виза - определение

Законодателство на ЕС в тази област

- Решение на Изпълнителния комитет за последния вариант на Общия наръчник и Общите консулски инструкции, 1-ва част, точка 2 от ОКИ (SCH/Com-ex (99) 13)
- Общи консулски инструкции, включващи всички изменения и допълнения до 16 декември 2002 г. (2002/С 313/01)
- Регламент на Съвета 539 от 15 март 2001 г., определящ третите страни, чиито граждани трябва да притежават визи при пресичане на външните граници на страните-членки, изм. с Регламент 2414/2001 и 453/2003

Текущо състояние

В чл. 9, ал. 1 от *Закона за чужденците в Република България* се съдържа определение на "виза". Според това определение визата е разрешение за влизане, пребиваване, транзитно преминаване или за летищен трансфер през територията на Република България.

Определението се съдържа и в чл. 1, ал. 1 от Наредбата за условията и реда за издаване на визи.

Предстоящи задачи

Законодателна дейност

1. Въвеждане на легална дефиниция за единна виза, която е валидна на територията на всички договарящи се страни.

Краен срок: *до датата на присъединяване към Шенген*

Отговарят: Министър на външните работи
Министър на вътрешните работи

Единен формат на визите и сигурност на документите

Законодателство на ЕС в тази област

- Регламент на Съвета 1683/95/(ЕС) (SCH/Com-ex (99) 13), изменен с Регламент на Съвета (ЕС) 334/2002 от 18 февруари 2002 г.

Текущо състояние

Изработен е унифициран стикер на новата българска виза от образец "Виза 2001", отговарящ на изискванията на ЕС, в това число и за включване на снимка на притежателя на визата. По отношение сигурността на документите, визовият стикер отговаря на много високи изисквания. Личните данни се персонализират чрез мастилено - струйна технология.

Приета е Наредба за условията и реда за отпечатване, съхраняване, полагане, анулиране, унищожаване и отчитане на стикери с българска виза (ПМС № 92 от 22 април 2003 г., ДВ, бр. 40/29.04.2003 г.).

Изпълнен е графикът за инсталиране и пускане в действие до средата на 2004г. на техническото оборудване, необходимо за издаване на новите български визи във всички дипломатически и консулски представителства.

В дипломатическите и консулски представителства на Република България в Афганистан (Кабул), Ирак (Багдад) и КНДР (Пхенян) на този етап СВК няма да се внедрява, поради съображения за сигурност. В Етиопия (Адис Абеба) не функционира консулска служба и визи не се издават. В Бенгази (Либия) всички издадени визи и пасавани се въвеждат чрез посолството в Триполи, като по този начин те фигурират в системата.

През отчетния период е открито Генерално консулство на Република България в Подгорица, където е инсталирано необходимото оборудване за издаване на новия български визов стикер.

Към момента новата версия на системата за визов контрол "Виза 2001" е внедрена в 89 от всички 94 дипломатически и консулски представителства.

Предстоящи задачи

Институционално изграждане

1. Въвеждане на единния визов стикер на ЕС

Краен срок: *към датата на присъединяване към ЕС*
Отговарят: Министър на външните работи
 Министър на вътрешните работи

2. Въвеждане на единните Шенгенски визи

Краен срок: *до пълноправно членство в Шенген*
Отговарят: Министър на външните работи
 Министър на вътрешните работи

Категории визи

Законодателство на ЕС в тази област

- **Член 9-17, 18 от Конвенцията за прилагането на Шенгенското споразумение**
- Решение на Изпълнителния комитет за последния вариант на Общия наръчник и Общите консулски инструкции, 1-ва част, точки 2.1.1-2.1.4 и Анекс 14 към ОКИ (SCH/Com-ex (99) 13)
- Решение на Изпълнителния комитет за обмен на статистическа информация за издадени визи (SCH/Com-ex (98) 12)
- Анекс 3 към ОКИ, в който са посочени страните, гражданите на които трябва да притежават визи за летищен трансфер (SCH/Com-ex(99)13)
- Решение на съвета от 28 юли 2003 г. за изменение на Анекс 3 от ОКИ за гражданите на трети страни, които се нуждаят от виза за летищен трансфер (2003/586/ЕС)

Текущо състояние

Видовете визи са изчерпателно изброени в чл. 9 ал. 3 от *Закона за чужденците в Република България* и те изцяло отговарят на *Конвенцията за прилагането на Споразумението от Шенген* и Решението на Изпълнителния комитет за последния вариант на Общия наръчник и Общите консулски инструкции. Съгласно закона визите са за летищен трансфер, за транзитно преминаване, за краткосрочно пребиваване, групови, за дългосрочно пребиваване и издадени на границата. Груповата виза може да бъде за еднократно или двукратно транзитно преминаване или за еднократно или двукратно влизане и краткосрочно пребиваване за общ срок до 30 дни.

Чл. 6 от *Наредба за условията и реда за издаване на визи* възпроизвежда видовете визи в съответствие със *Закона за чужденците*.

Наредбата за условията и реда за издаване на визи въвежда подробни разпоредби за издаване на виза за летищен трансфер, които съответстват

на *Съвместното действие от 4 май 1996 г. за условията за летищен трансфер* и Анекс 3 от *Общата консулска инструкция* за дипломатическите мисии и консулските служби. Списъкът на държавите, гражданите на които се нуждаят от визи за летищен трансфер е приложен в анекс 3 от новата визова наредба и включва следните държави: Ангола, Афганистан, Бангладеш, Гана, Етиопия, Еритрея, Ирак, Иран, Демократична Република Конго, Либерия, Нигерия, Пакистан, Сомалия, Судан и Шри Ланка. В този списък има две държави в повече, които не са включени в Анекс 3 от Шенгенската консулска инструкция (Либерия и Судан). Включването на повече държави в списъка на държавите, гражданите на които се нуждаят от визи за летищен трансфер съответства на шенгенското *acquis*, особено ако тези държави са рискови в имиграционно отношение.

Българските дипломатически и консулски представителства имат готовност за издаване на визи за летищен трансфер, а органите за граничен паспортно-визов контрол - да ги обработват.

Предстоящи задачи

1. Изменение и допълнение на Наредбата за условията и реда за издаване на визи с цел въвеждане на виза тип "С+D" - виза за дългосрочно пребиваване, която едновременно с това ще представлява и валидна унифицирана виза за краткосрочно пребиваване за срок не по-дълъг от три месеца от първоначалната дата на валидност.

Краен срок: към датата на присъединяване към Шенген.

Отговарят: Министър на външните работи

Издаване на визи

Законодателство на ЕС в тази област

- **Член 12 от Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение**
- Решение на Изпълнителния комитет за удължаване на срока на единните визи (SCH/Com-ex (93) 21)
- Решение на Изпълнителния комитет за единни принципи за прекратяване, отменяне или съкращаване на срока на валидност на единните визи (SCH/Com-ex (93) 24)
- Решение на изпълнителния комитет за издаване на единни визи на границите (SCH/Com-ex (94) 2)
- Решение на Изпълнителния комитет за подпечатване на паспортите на кандидатите за виза (SCH/Com-ex (98) 21)
- Решение на Изпълнителния комитет за създаване на Наръчник с документи, към които може да бъде прикрепена виза (SCH/Com-ex (98) 56)

- Решение на Изпълнителния комитет за последния вариант на Общия наръчник и Общите консулски инструкции (SCH/Com-ex (99) 13)
- Решение на Изпълнителния комитет за създаване на Наръчник с документи, към които може да бъде прикрепена виза (SCH/Com-ex (99) 14)
- Регламент на Съвета (ЕС) 333/2002 от 18 февруари 2002 г. за унифициран формат на документи за прикрепване на виза, издадена от държава-членка на лица, чийто документ за пътуване не се признава от държавата – членка, издала унифицирания документ
- Решение на Съвета от 25 април 2002 г. за преработване на Част III и създаване на Анекс 16 към Общите консулски инструкции
- Регламент на Съвета 415/2003 от 27 февруари 2003 г. за издаване на визи на границата, включително на моряците в транзит
- Решение на Съвета от 22 декември 2003 за изменение на Част V, т. 1.4, от ОКИ и Част I, т. 4.1.2 от Общия Наръчник относно включване на изискване за притежаване на пътна медицинска застраховка в документите, необходими за издаване на унифицирана входна виза
- Решение на Съвета от 22 декември 2003 за изменение на подпараграф (Основни критерии за разглеждане на заявление за виза) на Част V от ОКИ

Текущо състояние

Съгласно чл. 9 ал. 5 от *Закона за чужденците в Република България* и чл. 30, ал. 1 от Наредбата за условията и реда за издаване на визи, **само дипломатическите и консулските представителства на Република България** са оправомощени да издават визи. Консулското длъжностно лице е задължено да изпрати чрез СВК всяко заявление за виза до Визовия център при Министерството на външните работи. Основен принцип е, че дипломатическите и консулските представителства могат да издадат виза само след като Визовият център е дал разрешение за това. Съгласно чл. 30, ал. 2 министърът на външните работи, по предложение на дирекция "Консулски отношения", може да оправомощи определени консулски длъжностни лица да вземат самостоятелно решения за издаване или за отказ за издаване на визи за летищен трансфер, за транзитно преминаване или за краткосрочно пребиваване. Преди да вземат решение, компетентните длъжностни лица задължително извършват проверка в информационните фондове на Министерството на външните работи и на Министерството на вътрешните работи - ограничителни масиви, и проверяват по същество декларираните данни и представените документи. В изключителни случаи (в спешни хуманитарни ситуации, които не са предизвикани от кандидата за виза /например здравословни проблеми, смърт на роднина и др./ или в случай на държавен интерес) консулското длъжностно лице може да издаде виза за летищен трансфер, транзитна виза или виза за

краткосрочно пребиваване (за срок до 10 дни) без да следва процедурата по консултиране, предвидена в чл. 30, ал. 3 от визовата наредба. За издадената виза следва да бъдат информирани визовият център и органите за граничен контрол, като се посочи категорията на издадената виза, номера на визовия стикер, персоналните данни на притежателя на визата, целта на посещението и особено причините за неприлагане на процедурата по консултиране.

Спрямо гражданите на рискови държави, при кандидатстване за виза се прилагат засилени мерки на контрол. Освен документа за задгранично пътуване, те трябва да представят в българското дипломатическо или консулско представителство оригинали на документи, доказващи целта на пътуването, а в някои случаи – да внесат и парична гаранция.

Съгласно ал. 6 на чл. 9, “по изключение, когато това се налага от държавния интерес, от извънредни обстоятелства или от хуманитарни причини, както и в случаи, нетърпящи отлагане, или ако това е предвидено в ратифициран международен договор, който е в сила за Република България, органите за граничен паспортен контрол на граничните контролно-пропускателни пунктове могат съгласувано със службите за административен контрол на чужденците или с дирекция “Консулски отношения” на Министерството на външните работи да издават еднократни визи за летищен трансфер, транзитно преминаване и краткосрочно пребиваване за срок до 10 дни.” Визовата наредба предвижда необходимите подзаконови разпоредби и регулира в детайли процеса по издаване на визи на границата в съответствие с шенгенското *acquis*.

През 2003 г. административният капацитет на Визовия център на българското Министерство на външните работи беше увеличен с 25%, като Визовият център беше обособен структурно в отдел с три сектора: “Визи”, “Временни паспорти” и “Чужденци”. В дирекция “Консулски отношения” е създаден нов сектор “Визова и миграционна политика” за методическо ръководство на визовата политика и нейното хармонизиране с европейското законодателство, миграционните процеси, борбата с нелегалната миграция и привеждането им в съответствие с изискванията на Шенген.

Към настоящия момент новата версия на системата за визов контрол е внедрена в 89 от общо 94 български дипломатически и консулски представителства, като всички те са свързани с Визовия център.

През отчетния период е открито Генерално консулство на Република България в Подгорица, където е инсталирано необходимото оборудване за издаване на новия български визов стикер.

Република България е в готовност за практическо сътрудничество по хармонизиране на визовата практика на местно ниво във всички трети страни и е инструктирала своите мисии при всяка възможност да участват в сътрудничество по консулски въпроси с ЕС.

Предстоящи задачи

Законодателна дейност

1. Приемане на Инструкция за издаване на визи на границата, включително издаване на такива визи на членове на корабни екипажи

Краен срок: 30 юни 2005 г.

Отговарят: Министърът на външните работи
Министърът на вътрешните работи
Министърът на транспорта и съобщенията

2. Променяне на съществуващото законодателство с цел създаване на правна рамка за издаване на Шенгенски визи:

- Възприемане на нормите на *acquis* в областта на териториалната валидност на визите;

- Приемане на правила за процедурите за консултиране;

Краен срок: до датата на присъединяване към ЕС.

Отговарят: Министър на външните работи
Министър на вътрешните работи

- привеждане на заявленията за виза в съответствие с хармонизираното заявление за шенгенска виза, така както е предвидено в *Решение № 354/2002г.*;

Краен срок: до датата на присъединяване към ЕС.

Отговарят: Министър на външните работи

- прекратяване на Спогодбите, които предвиждат облекчен режим за издаване на визи, различен от режима в шенгенското *acquis*, в частта им относно тези облекчения.

Краен срок: *до датата на присъединяване към ЕС*

Отговарят: Министър на външните работи

Разпоредбите, които са тясно свързани с издаването на единни визи, ще влязат в сила след премахването на контрола на вътрешните граници между България и ЕС.

Институционално изграждане

1. Осигуряване на технически средства за покриване изискванията на ЕС за минимални технически стандарти и обучение на кадри за разпознаване на фалшиви документи.

Краен срок: **техн. оборудване:** до датата на присъединяване към ЕС

Обучение: *постоянен*
Отговарят: Министър на външните работи

2. Присъединяване към системата VISION (Виж глава VIII “Шенгенска информационна система”)

Краен срок: 24 месеца след получаване на техническата документация
Отговаря: Министър на външните работи
 Министър на вътрешните работи

Визи с ограничена териториална валидност

Законодателство на ЕС в тази област

- Член 10 ал. 3, Член 11 ал. 2, Член 14 ал. 1, Член 16 от Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение
- Решение на Изпълнителния комитет за последния вариант на Общия наръчник и Общите консулски инструкции, 4-та и 5-та част, параграф 3 от ОКИ (SCH/Com-ex (99) 13)
- Декларация на Изпълнителния комитет относно издаването на визи с ограничена териториална валидност и обмен на информация за издадени визи с ограничена териториална валидност (SCH/Com-ex (95) decl 4)

Текущо състояние

Република България не може да издава визи с ограничена териториална валидност преди да е започнала да прилага Шенгенското споразумение.

Предстоящи задачи

Законодателна дейност

1. Създаване на правна основа за издаване на визи с ограничена териториална валидност, регламентиране на процедурите и гаранции за съблюдаването им.

Краен срок: *при пълно членство в Шенген*
Отговарят: Министър на външните работи
 Министър на вътрешните работи

Представителство на една държава от друга в страни, където първата няма дипломатическа мисия и консулска служба

Законодателство на ЕС в тази област

- Решение на Изпълнителния комитет за последния вариант на Общия наръчник и Общите консулски инструкции, 2-ра част, параграф 1.2, 2.3 от ОКИ (SCH/Com-ex (99) 13)
- Решение на Съвета от 22 декември 2003 за изменение на т. 1.2 от Част II от ОКИ

Текущо състояние

На този етап Република България не прилага инструментите за представителство между страните-членки на Шенген.

Предстоящи задачи

Законодателна дейност

1. Приемане на правила за представителството от друга страна, въз основа на които тя да може да издава визи за влизане на територията на България, а българското представителство да има право да издава визи за друга страна крайна цел (страна-членка на Шенген).

Краен срок: изготвяне: *до датата на присъединяване към ЕС*
прилагане: *при пълно членство в Шенген*

Отговарят: Министър на външните работи

Сътрудничество, обмен на информация и статистика

Законодателство на ЕС в тази област

- Решение на Изпълнителния комитет за обмен на статистическа информация за издаването на визи (SCH/Com-ex (94) 25)
- Декларация на Изпълнителния комитет относно издаването на визи с ограничена териториална валидност и обмен на информация за издадени визи с ограничена териториална валидност (SCH/Com-ex (95) decl 4)
- Решение на Изпълнителния комитет за обмен на статистическа информация за издадени визи (SCH/Com-ex (98) 12)
- Решение на Изпълнителния комитет за последния вариант на Общия наръчник и Общите консулски инструкции (SCH/Com-ex (99) 13)

Текущо състояние

Съгласно чл. 26 ал. 1 от *Наредбата за условията и реда за издаване на визи*, заявлението и приложените към него копия на документи се съхраняват в архива на дипломатическото или консулското представителство или на органа за граничен паспортен контрол. Новата Система за визов контрол съдържа опция за водене на отчет за всички поискани, издадени и отказани визи по видове, страни, място на издаване, гражданство на лицата, цел на пътуване, вид документ за пътуване, както и данни за физическите и юридическите лица,

предоставили покани за осъществяване на пътуването. На базата на тази статистика, съгласно § 1 от НУРИВ министърът на външните работи и министърът на вътрешните работи внасят в Министерския съвет в началото на всяка календарна година доклад за миграционната политика и за необходимостта от изменение на визовата и миграционната политика на Република България.

Приети са изменения и допълнения в Наредбата за условията и реда за издаване на визи /ДВ, бр. 21 от 16 март 2004 г., в сила от 16 март 2004 г./, с които се въвежда правна възможност данните за броя на издадените, отказаните и неполучени визи според гражданството на лицата и вида на визите да се предоставят за целите на статистиката на страните-членки на ЕС или международни правителствени организации (по начин, който не позволява да бъдат разпознати лицата), с цел пълно съответствие с изискванията на Шенген и създаване на предпоставки за използване на Шенгенската информационна система.

Такси за визи

Законодателство на ЕС в тази област

- Декларация на Изпълнителния комитет относно хармонизиране на таксите за издаване на визи (SCH/Com-ex (95) decl. 5)
- Декларация на Изпълнителния комитет относно въвеждането на единни такси за издаване на визи (SCH/Com-ex (96) decl. 4)
- Решение на Изпълнителния комитет за последния вариант на Общия наръчник и Общите консулски инструкции (SCH/Com-ex (99) 13)
- Решение на Съвета от 20 декември 2002 г. за изменение на Част VII и Анекс 12 от Общите консулски инструкции и Анекс 14а от Общия наръчник
- Решение на Съвета от 13 юни 2003 г. за изменение на Анекс 12 от ОКИ и Анекс 14а от Общия наръчник за таксите за визи (2003/454/ЕС)

Текущо състояние

Таксите за издаване на визи се определят в ТАРИФА № 3 за таксите, които се събират за консулско обслужване в системата на Министерството на външните работи по *Закона за държавните такси*. На този етап от такси за издаване на визи са освободени гражданите на Зимбабве, Китай, Никарагуа, КНДР и Албания.

Приети са изменения в Тарифа № 3 (ДВ, бр. 34/15.04.2003 г.), с които фиксираните в Тарифата такси се определят в евро вместо в щатски долари, а в случаите, когато се събират в чужбина в местна валута, те се определят по официалния курс на валутата спрямо еврото.

Предстоящи задачи

Законодателна дейност

1. Въвеждане на единни такси за издаване на визи при въвеждането на единните Шенгенски визи, които да съответстват на таксите, определени в *acquis* на ЕС

Краен срок: *при пълно членство в Шенген*

Отговарят: Министър на външните работи

2. Промяна на споразуменията (на базата на международни споразумения или на друга основа) във връзка с премахване на таксите за издаване на визи

Краен срок: *до датата на присъединяване към ЕС*

Отговарят: Министър на външните работи

Министър на вътрешните работи

III. МИГРАЦИЯ

Условия, определящи движението на чужденци

Законодателство на ЕС в тази област

- **Член 20 - 22 от Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген**
- SCH/Com-ex (96) Decl. 5 - 18.04.1996 - Определяне на концепцията за чужденец
- SCH/Com-ex Decl. (98) 57 - 16.12.1998 - Въвеждане на хармонизирана бланка, доказателство за подслон и приемане на задължението за осигуряване на средства за издръжка
- Резолюция на Съвета от 20 юни 1994 г. относно ограничаване допускането на граждани на трети страни до територията на страните-членки с цел осъществяване на трудова заетост;
- Резолюция на Съвета от 30 ноември 1994 г. относно ограничаване допускането на граждани на трети страни до територията на страни-членки с цел упражняване на трудова заетост на свободна практика;
- Резолюция на Съвета от 30 ноември 1994 г. относно допускането на граждани на трети страни до територията на страни-членки с цел обучение;
- Регламент на Съвета 1030/02 от 13 юни 2002 г., в който се дефинира единен формат за разрешения за пребиваване за граждани на трети страни (Официално издание на ЕК L157, стр. 1-7, 15 юни 2002 г.);
- Резолюция от 4 март 1996 г. относно статута на гражданите на трети страни, пребиваващи дългосрочно на територията на страните-членки (Официално издание на ЕК C80, стр. 2, 18 март 1996 г.);
- Директива на Съвета 2003/86/ЕС от 22 септември 2003 г. относно правото на събиране на семейства (Официално издание на ЕК L251(2003).

Текущо състояние

Съгласно *Закона за чужденците в Република България*, чужденец може да влезе в Република България, ако притежава редовен документ за задгранично пътуване или друг заместващ го документ, както и виза за влизане, пребиваване или транзитно преминаване през страната, когато такава се изисква.

Когато има международен договор, по който Република България е страна или едностранно въведен безвизов режим, гражданите на тези държави могат да влизат и пребивават без визи на територията на Република България за определен срок (30, 60 или 90 дни).

За пребиваване в Република България над 3 месеца чужденците следва да получат разрешение от службите за административен контрол и

дирекция “Миграция” - МВР. Редът, условията и необходимите документи за издаване на разрешение са регламентирани в *Закона за чужденците в Република България* и Правилника за неговото прилагане.

Измененията на *Закона за чужденците в Република България* от 22 април 2003 г. са съобразени със следните актове от европейското законодателство: *Конвенция за прилагане на Споразумението от Шенген*; *Конвенция на Съвета на Европа № 108 от 1981 г. за защита на лицата при автоматизираната обработка на лични данни*; *Директива 2001851/ЕС от 28 юни 2001 г., допълваща разпоредбата на чл. 26 от Шенгенската конвенция*; *Резолюция на Съвета № 397У1216(01) от 04.12.1997 г. относно приемането на мерки за борба с браковете по сметка*; Регламент 2001 /51/ЕС от 28.06.2001г., допълващ *Конвенцията за прилагане Споразумението от Шенген*, за въвеждането на комплекс от задължения за превозвачите на чужденци.

Със *Закона за българските документи за самоличност* са въведени образци, които отговарят на изискванията на Европейския съюз: карта на продължително пребиваващ в Република България, карта на постоянно пребиваващ в Република България, карта на бежанец, временна карта на бежанец, удостоверение за пътуване зад граница на бежанец, удостоверение за пътуване зад граница на лице без гражданство, временно удостоверение за напускане на Република България, временна карта на чужденец, удостоверение за завръщане в Република България на чужденец.

Разработена и въведена в експлоатация е автоматизирана информационна система за поддържане в актуално състояние на национален регистър на чужденците, пребиваващи над 3 месеца на територията на Република България. Към системата е осигурено предоставянето на достъп на национално и регионално ниво.

Разработена и въведена в експлоатация е автоматизирана информационна система “Наложени мерки за административна принуда на български и чужди граждани”, която поддържа актуални данни за забрана за излизане на български и чужди граждани, забрана за влизане на чужденци и данни за чужденци, които са принудително изведени от страната.

В съответствие с приетия от Народното събрание *Закон за изменение и допълнение на Закона за Министерството на вътрешните работи* (Обн., ДВ, бр.103 от 25.11. 2003г.) на 26 февруари 2004 г. е създадена Дирекция “Миграция”-МВР като специализиран държавен орган с национална компетентност за осъществяване на административен контрол на чужденците и провеждане на миграционната политика на Република България.

Предстоящи задачи

Институционално изграждане

1. Създаване на специален дом за временно настаняване на чужденци, незаконно пребиваващи на територията на Република България в София.

Краен срок: 31 декември 2005 г.
Отговаря: Министър на вътрешните работи

2. Създаване на специален дом за временно настаняване на чужденци, незаконно пребиваващи на територията на Република България на българо-турската граница.

Краен срок: 20 декември 2005 г.
Отговаря: Министър на вътрешните работи
Министър на регионалното развитие и благоустройството
Министър на финансите

3. Провеждане на обучение на служители на дирекция “Миграция”

Краен срок: 20 декември 2005 г.
Отговаря: Министър на вътрешните работи

4. Изготвяне на Наръчник на дирекция “Миграция” за развитие и прилагане на законовата и подзаконова нормативна уредба, с който се урежда взаимодействието с другите държавни органи, компетентни в областта на административния контрол на чужденците

Краен срок: 30 септември 2005 г.
Отговаря: Министър на вътрешните работи

Експулсиране/депортиране на чужденци

Законодателство на ЕС в тази област

- **Член 23 - 25 от Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение**
- SCH/Com-ex (97) 39 Rev. - 15.12.1997 - Водещи принципи за начините на доказване и индикативни доказателства в рамките на спогодбите за реадмисия между държавите от Шенген
- SCH/Com-ex (98) 10 - 21.04.1998 - Сътрудничество между Договарящите се страни при връщането на чужденци по въздух;
- SCH/Com-ex (98) 18 Rev - 23.06.1998 - Необходими мерки по отношение на страните, създаващи проблеми във връзка с издаването на документи, необходими за извеждането на техни граждани от територията на Шенген;
- SCH/Com-ex (96) decl. 7, Rev - 27.06.1996 - Трансферна и реадмисионна политика между Шенгенските държави;
- SCH/Com-ex (97) decl.14, Rev - 15.12.1997 - Мерки срещу трети държави, създаващи проблеми във връзка с реадмисията

- SCH/Com-ех (98) 37, Определение 2 - План за действие срещу нелегалната имиграция
- Директива на Съвета 2001/40/ЕС от 28 май 2001 г. взаимното признаване на решения за експулсиране на граждани на трети страни (Официално издание на ЕК L149, стр. 34-36, 2 юни 2001 г.);
- Препоръка от 30 ноември 1992 г. относно практиките на страните-членки в областта на експулсирането (WGI 1266);
- Препоръка от 1 юни 1993 г. относно проверки и експулсиране на граждани на трети страни, които пребивават или упражняват трудова заетост без да имат разрешение за това (WGI 1516);
- Препоръка от 30 ноември 1994 г. относно образец на двустранна реадмисионна спогодба между страни-членки на ЕС и трети страни (Официално издание на ЕК С274, 19 септември 1996 г.);
- Шенгенски каталог - том 1: Външни граници, извеждане и реадмисия от 28 февруари 2002 г.

Текущо състояние

Към м. януари 2005 г. България има подписани спогодби за реадмисия със следните държави: Албания, Австрия, Бенелюкс, Чехия, Р Хърватска, Дания, Естония, Финландия, Франция, СР Югославия, Грузия, ФР Германия, Гърция, Унгария, Ирландия, Италия, Латвия, Ливан, Македония, Норвегия, Полша, Португалия, Румъния, Словакия, Словения, Испания, Швеция, Швейцария, Великобритания, Украйна, Узбекистан.

В тези спогодби е определен редът, условията и процедурите за обратно връщане на граждани на едната договаряща се страна, незаконно пребиваващи на територията на другата договаряща се страна.

Всички споразумения за реадмисия регламентират предаването на лица на трети държави (т.е. на лица, които не са граждани на договарящите се страни) за преминаване през територията на една от договарящите се държави.

В *Закона за чужденците* е регламентирана процедурата и основанията за **експулсиране** на чужденци като административна мярка за принудително извеждане в кратък срок на чужденец извън границите на страната поради “извършени нарушения или поради липса на основания за пребиваване в нея”. Правната регламентация на експулсирането отговаря на европейското *acquis*, което прави тази мярка ефективно средство за противодействие на нелегалната миграция.

Приета е Наредба на министъра на вътрешните работи (обн., ДВ, бр.12 от 2004 г.), с която се урежда реда за настаняване, престой и освобождаване на чужденците в специалните домове, както и структурата, организацията на дейността и управление на домовете..

Сътрудничество, обмен на информация и статистика

Текущо състояние

Република България редовно участва в обмена на статистически данни за нелегалната миграция в рамките на СИРЕФИ.

Отговорност на превозвачите*Законодателство на ЕС в тази област*

- **Член 26 - 27 от Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение**
- Директива на Съвета No. 51/01 от 28 юни 2001 г., допълваща разпоредбите на чл. 26 на Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение от 14 юни 1985 г. (Официално издание на ЕК L187, стр. 45-46, 10 юли 2001 г.).

Текущо състояние

По силата на действащото българско законодателство - *Закона за чужденците в Република България*, длъжностните лица от авиокомпаниите, туристическите и транспортни дружества или други представителства, които превозват до и/или от Република България чужденци, преди да извършат услугата са длъжни да проверят редовността на документа за задгранично пътуване на чужденеца и наличието на останалите изисквания по този закон. От 1998 г. съгласно *Закона за чужденците в Република България* могат да се налагат административно-наказателни мерки на длъжностните лица, нарушили тези изисквания.

На 9 април 2003 г. Народното събрание прие *ЗИД на Закона за чужденците в Република България* (обн. ДВ, бр. 37 от 22.04.2003 г.). Приетите изменения и допълнения са съобразени с релевантните актове от европейското законодателство относно отговорността на превозвачите, борбата с браковете по сметка и др.

IV. ПОЛИЦИЯ И СИГУРНОСТ

Трансгранично полицейско сътрудничество

Законодателство на ЕС в тази област

- **Член 39-46 от Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение**
- SCH/Com-ex (99) 18 - 28.04.99 - Подобряване на полицейското сътрудничество в предотвратяването и разкриването на престъпления
- SCH/Com-ex (98) 51 Rev. 3 - 16.12.1998 - Транс-гранично полицейско сътрудничество в областта на превенцията и разкриването на престъпления, при замолване
- SCH/Com-ex. (98) 52 - 16.12.1998 - Ръководство за транс-гранично полицейско сътрудничество
- SCH/Com-ex. (95) Decl. 2 - 29.06.95 - Полицейско сътрудничество
- SCH/Com-ex. (99) 5 - 28.04.1999 - Наръчник на СИРЕНЕ
- SCH/Com-ex. (99) 6 - 28.04.1999 - Състояние на телекомуникационните компании
- SCH/Com-ex. (93) Decl. 5 - 14.12.93 - Наръчник на СИРЕНЕ
- SCH/Com-ex. (95) Decl. 3 - 20.12.95 - Транс-гранично полицейско сътрудничество
- Препоръка на Съвета от 8 май 2003 г. относно рамково споразумение за създаване на съвместен екип за разследване (JIT) (2003/C121/01)
- Шенгенски каталог - том 4: Полицейско сътрудничество от м. юни 2003 г.

Текущо състояние

Полицейското сътрудничество се осъществява въз основа на следните нормативни актове: *Закон за Министерството на вътрешните работи, Правилник за прилагане на Закона за Министерството на вътрешните работи, Закон за митниците, Наказателен кодекс, Наказателно-процесуален кодекс, двустранни междуправителствени или междуведомствени споразумения на ниво министерства на вътрешните работи.*

До момента в областта на борбата с престъпността са сключени и се изпълняват 26 междуведомствени и междуправителствени споразумения за сътрудничество с европейски страни - 2 тристранни и 24 двустранни, от които 8 със старите страни-членки (Гърция, Австрия, ФР Германия, Белгия, Италия, Испания, Ирландия и Франция) и 5 с нови страни-членки на ЕС (Унгария, Чешка Република, Словакия, Полша, Словения). На междуправителствено ниво е сключен договор с Р Хърватска, БЮР Македония и Сърбия, на ниво Министерства на вътрешните работи се изпълняват двустранни споразумения с Република Турция, Албания, Руската федерация, Украйна, Молдова, Беларус и Армения.

Създадено е Звено за контакт за целите на международното оперативно полицейско сътрудничество /Национална точка за контакт/, което е на подчинение на главния секретар на МВР.

На 10.04.2003 г. Министерския съвет прие изменение и допълнение на *Правилника за прилагане на Закона за Министерството на вътрешните работи* с цел нормативно регулиране дейността на национална точка за контакт /НТК/ за целите на общото полицейско сътрудничество, създаване на ред и условия за действия на чужди полицейски служители на територията на България.

Министерството на вътрешните работи на Р България е изпратило офицери за връзка в Анкара, Белград, Рим, Прага, Скопие, Москва и в Букурещ към Центъра на Инициативата за сътрудничество в ЮИЕ, Варшава, Париж, Берлин, Мадрид, Виена, Атина и в ЕВРОПОЛ.

На 31 юли 2003 г. Народното събрание на Република България прие Закон за ратифициране на Споразумението за сътрудничество между Република България и Европейската полицейска служба (Европол), подписано на 17 юни 2003 г., в София (обн., ДВ, бр. 71 от 12 август 2003г.)

В изпълнение на Споразумението за сътрудничество между Република България и ЕВРОПОЛ от 01.03.2004 г. функционира пункт за връзка с ЕВРОПОЛ. Новосъздаденото звено е елемент на координирания модел на НТК.

Предстоящи задачи

Законодателна дейност

1. Одобряване на проекти на междуправителствени споразумения като основа за водене на преговори за общо полицейско сътрудничество с Турция и Албания².

Краен срок: 30 юни 2005 г.
Отговаря: Министър на вътрешните работи

Институционално изграждане

1. По-нататъшно укрепване на НТК³.

Краен срок: текущ
Отговаря: Министър на вътрешните работи

² Проектите са насочени към актуализация на двустранната договорно-правна база между страните чрез включване на регламентация в областта на защитата на личните данни, в съответствие с изискванията на европейското законодателство.

³ Звеното за международно оперативно полицейско сътрудничество за краткост се нарича НТК /Национална точка за контакт/

2. Изграждане на единна цифрова комуникационна система за полицейско сътрудничество

Краен срок: проектиране: 31 декември 2005 г.

въвеждане в експлоатация: *при пълно членство в Шенген*

Отговарят: Министър на вътрешните работи

V. СЪДЕБНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Правна помощ по наказателни въпроси

Законодателство на ЕС в тази област

- Член 48-53 от Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген

Текущо състояние

Република България е ратифицирала *Европейската конвенция за взаимопомощ по наказателно-правни въпроси и Допълнителния протокол към нея* на 27.04.1994 г. Те са в сила от 1995 г. и съгласно чл.5, ал. 4 от българската Конституция представляват част от националното ни законодателство с приоритет над нормите от вътрешното право, които им противоречат. През 1997 г. с изменения и допълнения на Наказателно-процесуалния кодекс са включени текстове, уреждащи правната помощ по наказателно-правни въпроси в новосъздадения раздел V “Правна помощ по наказателни дела” на глава 22 “Особени производства”.

По отношение на оказването на правна помощ при деяния, свързани с нарушения на данъчни и финансови норми (чл.50 от Шенгенската конвенция) България е направила декларация по чл.8, т.2 от *Допълнителния протокол към Европейската конвенция за взаимопомощ по наказателно-правни въпроси*, в която е заявила, че приема изпълнението на глава I от Протокола само по отношение на деяния, които съставляват престъпления по българския наказателен закон. Съгласно тази декларация се изпълняват и посочените в чл. 51 съдебни поръчки. Република България подписа *Втория допълнителен протокол към Европейската конвенция за взаимопомощ по наказателно-правни въпроси* на 8 ноември 2001 г. в Страсбург. На 18 февруари 2004 г. Народното събрание прие *Закон за ратифициране на Втория Допълнителен протокол*.

На 30 септември 2004 г. Народното събрание прие Закон за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс (обн. ДВ, бр. 89 от 12 октомври 2004 г.). С измененията на НПК за въвеждане разпоредбите на Втория допълнителен протокол към Европейската конвенция за взаимопомощ по наказателно-правни въпроси (2001) се постигна съответствие на българското законодателство с Конвенцията за взаимна правна помощ по наказателни дела между държавите-членки на ЕС от 2000 г. и с чл. 52 от Шенгенската конвенция.

Народното събрание прие Закон за изменение на Закона за ратифициране на Европейската конвенция за взаимопомощ по наказателно-правни въпроси и Допълнителния протокол към нея, Конвенцията за трансфер на осъдени лица и Европейската конвенция за екстрадиция с двата допълнителни протокола към нея (Обн. ДВ, бр. 103/25.11.2003 г.), с който бе оттеглена резервата по чл. 2 от Европейската конвенция за взаимопомощ по наказателно-правни въпроси, изискваща двойна наказуемост при молби за правна помощ по наказателни дела.

Централен орган за получаване и изпращане на молби за правна помощ от и на други държави, както и за препращането им на компетентните органи за изпълнение, е българското Министерство на правосъдието. Все още не са развити добре директните контакти между съдебните органи (чл.53), най-вече поради недостатъчно добро владеене на чужди езици от магистратите, работещи по материята.

Предстоящи задачи

1. Специализирано обучение, особено езиково, на магистратите, занимаващи се с правна помощ, осигуряване на техническото оборудване (компютри с подходящ софтуер), предоставяне на списъци с лицата за контакти на местните компетентни съдебни органи в държавите-членки за осъществяване на директни връзки.

Краен срок: Постоянен
Отговаря: Министър на правосъдието

Приложение на принципа *ne bis in idem*

Законодателство на ЕС в тази област

- **Член 54-58 от Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение**

Текущо състояние

Съгласно чл. 4, ал. 3 на българския *Наказателно-процесуален кодекс*, когато е предвидена съответна разпоредба в договор за правна помощ с друга държава, българските органи не образуват наказателно производство, когато такова е образувано от орган на друга държава или има влязла в сила присъда, издадена от съд на друга държава за същото престъпление срещу същото лице. При наличие на такъв договор се изпълняват и присъди, издадени от съд на друга държава. Такъв договор представлява и Шенгенската конвенция. Без да е необходим подобен договор предварително задържане и изтърпяно наказание в чужбина се приспадат или ако са разнородни се вземат под внимание при определяне на наказание от български съд за деяние, попадащо под юрисдикцията на българските правораздавателни органи (чл.7 от *Наказателния кодекс*). Народното събрание ратифицира Европейската конвенция за международна валидност на присъдите (Хага, 1970) и Европейската конвенция за трансфер на производства по наказателни дела (Страсбург, 1972 г.) на 28 януари 2004г. (Обн., ДВ, бр. 11/10.02.2004). Разпоредбите за изпълнение на тези конвенции се въвеждат в българското законодателство с приетия на 30 септември 2004 г. ЗИД на НПК (обн. ДВ, бр. 89 от 12 октомври 2004 г.).

Предстоящи задачи

1. Специализирано обучение за магистрати и експерти от МП по приложението на международните актове в областта на сътрудничеството по наказателни дела, към които Република България се е присъединила през 2004 г.

Краен срок: Постоянен
Отговаря: Министър на правосъдието

Екстрадиция

Законодателство на ЕС в тази област

➤ **Член 59-66 от Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение**

Текущо състояние

На 27 април 1994 г. Република България ратифицира *Европейската конвенция за екстрадиция* и двата допълнителни протокола към нея. С цел да се създаде ясно формулирана законова основа и механизми за по-добро практическо прилагане на разпоредбите за екстрадиция, през 1997 г. бяха въведени норми в НПК относно предаването на друга държава на лица за съдене или изтърпяване на наказание, които отразяват аналогичните текстове от Европейската конвенция и протоколите към нея, както и резервите и декларациите на България по тях - глава 22, раздел II. Резервата по чл.12 от Конвенцията, която усложняваше разглеждането и решаването на поискана екстрадиция, бе оттеглена през 2001 г. (Обн., ДВ, бр. 32 от 3.04.2001 г.).

Република България има готовност да разшири приложното поле на дейността си по ЕКЕ и протоколите към нея в съответствие с разпоредбите на *Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген* в частта ѝ относно екстрадицията. Ал.2 на чл.62 от *Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген* съответства на чл.4 от Втория допълнителен протокол към Конвенцията на СЕ. България е направила декларация по чл.8, ал.2 от Втория допълнителен протокол, с което допуска екстрадиция за престъпления във финансовата област, за които е предвидено наказание по българския НК. Разпоредбата на чл.65 на *Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген* съответства напълно на досегашната ни практика.

На 14 май 2003 г. Народното събрание прие ЗИД на НПК, предвиждащ процедура за бърза екстрадиция (чл. 440б).

Предстоящи задачи

1. Специализирано обучение за магистрати и експерти от МП в областта на екстрадицията

Краен срок: Постоянен
Отговаря: Министър на правосъдието

Прехвърляне на изпълнение на наказателни присъди

Законодателство на ЕС в тази област

- **Член 67-69 от Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение**

Текущо състояние

България е ратифицирала *Конвенцията на Съвета на Европа за трансфер на осъдени лица* през 1994 г. В българския *НПК* се съдържат текстове, регламентиращи предаването на осъдени лица за изтърпяване на наложено наказание в държавата, чиито граждани са.

Република България подписа Допълнителния протокол към Конвенцията за трансфер на осъдени лица на Съвета на Европа (18.12.1997) на 9 октомври 2003 г. в София. Законът за ратифициране на Допълнителния протокол към Конвенцията за трансфер на осъдени лица е приет от Народното събрание на 28 януари 2004 г. (Обн., ДВ, бр. 11/10.02.2004). С измененията на НПК от 30 септември 2004 г. (обн. ДВ, бр. 89 от 12 октомври 2004 г.). за въвеждане разпоредбите на Допълнителния протокол към Конвенцията за трансфер на осъдени лица (1997) се постигна съответствие на българското законодателство с чл. 68 и 69 от Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение.

Предстоящи задачи

1. Специализирано обучение за магистрати и експерти от МП в областта на трансфера на осъдени лица

Краен срок: Постоянен
Отговаря: Министър на правосъдието

VI. БОРБА СРЕЩУ НАРКОТИЧНИТЕ ВЕЩЕСТВА

Законодателство на ЕС в тази област

- **Член 71-73, 75-76 от Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение**
- SCH/Com-ех (93) 9 - 14.12.93 - Потвърждение на декларациите на министрите и държавните секретари срещу наркотиците и психотропните вещества.
- SCH/Com-ех (94) 28 Rev. - 22.12.1994 - Сертификат, предвиден в Член 75 за транспортиране на наркотици и/или психотропни вещества.
- SCH/Com-ех (99) 1 Rev. 2. - 28.4.1999 - Текущо състояние в областта на наркотиците
- SCH/Com-ех (96) Decl. 2 Rev. - 18.04.96 - Подход към проблеми с нарко-тероризма и незаконните нарко-потоци.

Текущо състояние

Република България е ратифицирана и обнародвала конвенциите на ООН в тази област. Националното законодателство съответства на разпоредбите на *Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген*. То обхваща система от нормативни актове, главните от които са:

- *Закон за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите (1999 г.)*
- *Наказателен кодекс (изменен и допълнен през 2000 г. във връзка с влизането в сила на ЗКНВП)*
- *Закон за Министерството на вътрешните работи (1997) г. и Закон за митниците (1998 г.)*
- *Наказателно-процесуалния кодекс (допълнен през 1999 г. във връзка с влизане в сила на ЗКНВП)*
- *Наредба за контрол на прекурсорите на наркотични вещества (Приета с ПМС № 116 от 3.06.2004 г., обн., ДВ, бр. 50 от 11.06.2004 г.)*

На 21 май 2003 г. Република България подписа *Споразумението на Съвета на Европа относно нелегалния трафик по море за приложение на чл. 17 от Конвенцията на ООН за борба срещу незаконния трафик на упойващи и психотропни вещества*.

България е разработила и приела 5-годишна Национална стратегия за борба с наркотиците 2003 - 2008 г. и Програма за нейното изпълнение.

Между правоохранителните органи, работещи по пресичане на наркотрафика и намаляване на предлагането съществува тясно сътрудничество, основано на законово определените им правомощия, задачи и дейности. Разкриването на нелегални пратки или транзитни доставки през границата е задължение на митническите органи, които при контрола активно прилагат метода за оценка на риска. Митническите органи използват кучета за откриване на наркотици при опити за незаконното им пренасяне през граничните пунктове. Разкриването на

опити за организиране на незаконен трафик от територията на България, както и изграждането на депа за временно складиране и претоварване, а така също и на лаборатории за производство на прекурсори и психотропни вещества е от функционална компетентност на НСБОП. Борбата с уличното разпространение се води от местните полицейски служби. С промените в НПК (ДВ, бр. 50 и бр. 57/ 2003 г.) митническите дознатели, определени със заповед на министъра на финансите, извършват разследвания срещу български граждани за престъпления по чл. 242, ал. 2 от НК (контрабанда на наркотични вещества и прекурсори).

С измененията и допълненията в НПК, приети през м. септември 2003 г. (обн. ДВ. бр. 89 от 12.10.2004 г.) и влизащи в сила на 12.04.2005 г. предварителното разследване за престъпления свързани с наркотични вещества и прекурсори се възлага на полицейските разследващи органи (дознатели).⁴ Предварителното разследване на престъпления свързани с наркотични вещества и прекурсори ще се провежда от НСлС само в случаите, когато извършителите са чужди граждани, или когато български граждани са извършили престъпление в чужбина.

По отношение на контролирани доставки (чл.73 от Шенгенската конвенция) с цитирания ЗИД на НПК беше приета нова алинея 4 на чл. 465 (в сила от 16.10.2004). Тази разпоредба посочва Върховна касационна прокуратура като компетентен орган за подаване на молби до други държави за разследване чрез агент под прикритие, чрез контролирани доставки и трансгранично наблюдение и за произнасяне по такива молби от разследващи органи на други държави.

От 1 октомври 2004 г. функционира Националното информационно-аналитично звено по наркотичните вещества, в което участват представители на всички институции от изпълнителната власт, ангажирани с разкриването и пресичането на трафика и разпространението на наркотици - компетентните служби на МВР - НСБОП, НСП, НСГП и НСС, заедно с Агенция "Митници" и Агенцията за финансово разузнаване от страна на Министерство на финансите.

От края на 2002 г. Националната точка за контакт */Focal Point/* с Центъра за наблюдение на наркотиците и наркоманите в Лисабон (EMCDDA) е трайно изградена в Националния център по наркомании към Министерство на здравеопазването.

Предстоящи задачи

Законодателна дейност

1. Приемане на Правилник за организацията и дейността на Националната точка за контакт (National Focal Point) с Европейския център за мониторинг на наркотиците и наркоманиите (EMCDDA)

---

⁴ Измененията не засягат правомощията на митническите органи по разследване на контрабанда на наркотични вещества.

Краен срок: 30 юни 2005 г.
Отговаря: Министър на здравеопазването

2. Приемане на подзаконова нормативна уредба относно формата и съдържанието на документа, с който лицата могат да внасят и изнасят наркотични вещества за нуждите на лечението си.

Краен срок: 31 декември 2005 г.
Отговаря: Министър на здравеопазването

3. Сключване на междуправителствено споразумение за полицейско сътрудничество с Босна и Херцеговина

Краен срок: 31 декември 2006 г.⁵
Отговаря: Министър на вътрешните работи

Институционално изграждане

1. Финализиране обучението на персонала на Националното информационно-аналитично звено по наркотичните вещества

Краен срок: 30 септември 2005 г.
Отговаря: Министър на вътрешните работи
Министър на финансите

---

⁵ Предвид предстоящите структурни реформи и реорганизация на МВР на Босна и Херцеговина се наложи предефиниране на срока за сключване на Споразумението.

VII. ОГНЕСТРЕЛНИ ОРЪЖИЯ И БОЕПРИПАСИ

Законодателство на ЕС в тази област

➤ Член 91 от Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген

➤ SCH/Com-ex (99) 10 - 28.04.1999 Незаконна търговия с оръжие

Текущо състояние

Контролът върху дейностите с огнестрелни оръжия и боеприпаси в Република България, осъществявани от физически, юридически лица и търговци по смисъла на *Търговския закон*, се урежда със *Закона за контрол над взривните вещества, огнестрелните оръжия и боеприпаси* и *Правилника за неговото прилагане*. Отделни разпоредби, регламентиращи дейности с огнестрелни оръжия и боеприпаси се съдържат в:

- Закона за контрол на външнотърговската дейност с оръжие и със стоки и технологии с възможна двойна употреба;
- Правилника за прилагане на Закона за контрол на външнотърговската дейност с оръжие, със стоки и технологии с възможна двойна употреба;
- Закона за лова и опазване на дивеча;
- Правилника за прилагане на Закона за лова и опазване на дивеча;
- Наредба №2/2000 г. за проектиране на строежи, предназначени за производство и съхраняване на взривни вещества, огнестрелни оръжия и боеприпаси;
- Наредба № I - 69/2000 г. за условията и реда за установяването на психологическата пригодност за боравене с огнестрелно оръжие и боеприпаси;
- Постановление № 233/2000 г. за външнотърговския режим на Република България.

Значителна част от разпоредбите на действащото българско законодателство са приведени в съответствие с *Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген*.

В ЗКВООБ са отразени подробно изискванията на чл.4 ал.1 и ал.2 и чл.5 на Директива на Съвета 91/477/ЕС. С измененията изчерпателно са регламентирани условията за издаване и съответно отнемане на разрешение за оръжие. Наред с това се задължават търговците да водят регистър на огнестрелните оръжия съдържащ - вид, марка, калибър и номер на огнестрелното оръжие; имената и адреса на доставчика; имената и адреса на лицето, придобило огнестрелното оръжие. Контролът над този регистър се осъществява от МВР. В закона се предвижда органите на МВР да дават задължителни предписания, свързани с безопасното съхранение, носене и използване на взривните вещества, огнестрелните оръжия и боеприпаси, в съответствие с нормативно установените мерки за сигурност, както и проверяват редовността на водене на по-горе цитирания регистър на търговците.

С ПМС №56/05.03.2003 г. (Обн., ДВ, бр. 24/14.03.2003 г.) е изменен и допълнен *Правилникът за прилагане на Закона за контрол над взривните вещества, огнестрелните оръжия и боеприпасите*. С измененията се въвежда допълнителни уточнения по отношение на изискванията за начина на носене и съхраняване на оръжие.

Напредък в тази насока представлява и въвеждането на новите бланки на разрешения за пренасяне, придобиване, продажба, внос, износ и транзитен превоз на огнестрелни оръжия и боеприпаси със серия и номер от 1 януари 2003 г.

В условията на експлоатация на съществуващата в МВР АИС “Полиция-КОС”, през 2004 година стартира процес за нейното развитие във връзка с изграждането на Централизиран регистър на огнестрелните оръжия според изискванията на Закона за контрол над взривните вещества, огнестрелните оръжия и боеприпасите и Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген.

Предстоящи задачи

Институционално изграждане

1. Изграждане на централизиран регистър на огнестрелните оръжия (за контрол и подпомагане на работата по чл. 91 от *Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген*).

Краен срок: 31 декември 2005 г.

Отговаря: Министър на вътрешните работи

VIII ФУНКЦИОНИРАНЕ И ИЗПОЛЗВАНЕ НА ШИС

Законодателство на ЕС в тази област

- Конвенция за прилагане на Шенгенското споразумение – Чл. 92 - 119
- SCH/Com-ex (97) 2 Rev. 2 - 25.04.1997 - Възлагане чрез търг на предварително проучване на ШИС II
- SCH/Com-ex (97) 24 - 7.10.1997 - Бъдещето на ШИС
- SCH/Com-ex (97) 35 - 15.12.1997 - Изменение на Финансовите правила на централната ШИС
- SCH/Com-ex (98) 11 - 21.04.1998 - Централна ШИС с 15/18 връзки - ШИС
- SCH/Com-ex (99) 4 - 28.04.1999 - Разходи за инсталиране на централна ШИС
- SCH/Com-ex (94) Decl. 14. Rev. - 22.12.1994 - ШИС
- SCH/Com-ex (97) Decl.- 12 - 7.10.97 - Списък на централните органи, компетентни за определяне на националния компонент на ШИС
- SCH/Com-ex (99) Decl, 2 Rev. - 28.04.1999 - Структура на ШИС

Текущо състояние

Министерството на вътрешните работи разполага с централизирани информационни фондове, които са интегрирани помежду си и включват: регистър на населението, регистър на постоянно или продължително пребиваващите в страната чужденци, бежанци и лица без гражданство, регистър на издадените документи за самоличност (паспорти, лични карти, свидетелства за управление на МПС, документи за пребиваване на постоянно и продължително пребиваващи в страната чужденци, документи за пребиваване и пътуване зад граница на бежанци и лица без гражданство), регистър на превозните средства, регистър на лицата с криминалистическа регистрация и влезли в сила присъди, регистър за пътуванията на български граждани и МПС зад граница, регистър за преминаванията на чужди граждани и МПС през България, регистър на издадените визи и отказаните молби за визи. Регистърът на населението и на издадените визи включва и дигитализирани фотографии на лицата, достъпни по компютърен път. В процес на изграждане е автоматизирана информационна система “Единен регистър на чужденците в Република България”.

В рамките на проект по програма ФАР 1999 е изградена и въведена в експлоатация с реални данни нова подсистема АИС “Издирвани МПС”, част от АИС за издирвателна дейност на МВР на Република България. АИС “Издирвани МПС” отговаря напълно на изискванията на ШИС.

В рамките на проект по програма ФАР 2002 “Изпълнение на Националния план за действие за приемане на Шенгенското законодателство: изграждане на национална информационна система в съответствие с шенгенските изисквания”, са изградени и въведени в експлоатация с реални данни подсистемите за издирвани лица и

документи/бланки за документи за самоличност, представляващи също част от АИС за издирвателна дейност на МВР на Република България. Изграждащата се АИС за издирвателна дейност на МВР ще включва всички задължителни категории обекти съгласно Шенгенското законодателство, което ще позволи бъдещото интегриране в общата Шенгенска информационна система. Експлоатирането на новите подсистеми АИС “Издирвани МПС”, АИС за издирвани лица и АИС за издирвани документи/бланки за документи за самоличност, както и цялостната информационна система за издирвателна дейност на МВР се осъществяват при пълно съблюдаване на изисквания за сигурност и защита на данните.

Централизираният регистър “Наблюдавани обекти” работи паралелно с внедрените подсистеми на АИС за издирвателна дейност на МВР и осигурява информация за издирвани лица (включително и обявени за издирване от Интерпол), издирвани МПС, наложени административни мерки за забрана за влизане или излизане в страната на български и чужди граждани, административни санкции за нарушения на паспортния и визов режим, откраднати или загубени български и чуждестранни документи за самоличност и празни бланки за тях, както и задачи за контрол на лица и МПС, които се изпълняват в зоната на ГКПП. След пускането в окончателен вариант на новата АИС за издирвателна дейност на МВР, Централизираният регистър “Наблюдавани обекти” ще бъде спрян от експлоатация.

На основата на наети комуникационни канали и физически линии за предаване на данни е изградена ведомствена ТСР/IP мрежа за пренос на данни. Тя свързва националните служби и службите от общата и специализирана администрация на министерството, регионалните дирекции на вътрешните работи, регионалните гранични сектори, районните полицейски управления и ГКПП и позволява достъп до централизираните фондове в зависимост от компетенциите, правата за достъп и наличните технически средства на съответната служба.

Контролът върху миграционните процеси се подпомага от информационната система за граничен контрол и системата за съгласуване и издаване на визи.

Предстоящи задачи

Институционално изграждане

1. Да се следи развитието на ШИС-II и да се извършва съответстваща подготовка. По-нататъшно обучение на експерти в тази област, както и обмяна на опит със страни-членки на Шенгенското споразумение.

Краен срок: постоянен
Отговаря: Министър на вътрешните работи

Техническо изграждане

1. Развитие и изграждане на централизиран информационен фонд за поддържане на данни в съответствие с информационния обхват на Шенгенската информационна система (ШИС). Изграждане на национална издирвателна система.

1.1 Изграждане на подсистема за издирвани предмети (откраднати оръжия и банкноти) с цел конфискация или използване като доказателства при процедура от наказателен характер (чл. 100 от Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение) и за обекти на дискретно наблюдение или специфичен контрол (чл. 99 от Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение)

Краен срок: 30 юни 2005 г.
Отговаря: Министър на вътрешните работи

1.2. Привеждане на мерките за сигурност и защита на данните в съответствие с чл. 118 от Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген чрез прилагане на изискванията на вече приетия Закон за защита на класифицираната информация към съответните информационни системи

Краен срок: 31 декември 2005 г.
Отговарят: Министър на вътрешните работи

2. Развитие на техническата и комуникационна инфраструктура за осигуряване на достъп до данните в централизираните информационни фондове по предходната точка на компетентните органи съгласно чл. 101 от Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение.

Краен срок: 31 декември 2006 г.
Отговарят: Министър на вътрешните работи
Министър на външните работи
Министър на финансите
Министър на правосъдието

3. Изграждане на Национална Шенгенска информационна система (N.SIS)

Краен срок: 18 месеца след получаване на техническата документация
Отговаря: Министър на вътрешните работи

4. Изграждане информационната и комуникационна система на бюрото СИРЕНЕ (SIRENE).

Краен срок: 18 месеца след получаване на техническата документация
Отговаря: Министър на вътрешните работи

5. Развитие на системата за издаване на визи в съответствие с изискванията на *Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген* и Общата консулска инструкция.

Краен срок: 31 декември 2006 г.
Отговарят: Министър на външните работи
Министър на вътрешните работи

6. Развитие на информационната и комуникационна структура на системата за издаване на визи за включване в мрежата ВИЖЪН (VISION).

Краен срок: 12 месеца след получаване на техническата документация
Отговарят: Министър на външните работи
Министър на вътрешните работи

7. Присъединяване към ШИС-II (SIS-II), ВИЖЪН (VISION) и СИРЕНЕ (SIRENE).

Краен срок: 24 месеца след получаване на техническата документация
Отговаря: Министър на вътрешните работи

IX. ЗАЩИТА НА ЛИЧНИТЕ ДАННИ

Законодателство на ЕС в тази област

- **Член 126 - 130 от Конвенцията за прилагане на Шенгенското споразумение.**

Текущо състояние

Законът за защита на личните данни /ЗЗЛД/ е в сила от 01.01.2002 г. През месец юни 2002 г. Народното събрание ратифицира Конвенция 108 на Съвета на Европа за защита на лицата при автоматизирана обработка на лични данни (обн., ДВ бр. 56/07.06.2002 г.).

През м. май 2002 г. с решение на Народното събрание беше конституирана Комисията за защита на личните данни (обн., ДВ 54/31.05.2002 г.). Съгласно ЗЗЛД Комисията е независим държавен орган, който осъществява защитата на лицата при обработването на техните лични данни и при осъществяването на достъпа до тези данни, както и контрола по спазването на закона. В съответствие със ЗЗЛД, Комисията изготви и прие Правилник за своята дейност и дейността на администрацията си (ДВ, бр. 71/23.07.2002 г., изм. ДВ, бр. 9/31.01.2003 г.).

В ЗМВР са въведени промени свързани с информационната дейност на Министерството, като по този начин се регламентира използването и защитата на личните данни в полицейския сектор в съответствие с европейските актове в тази област. Новите разпоредби отразяват основните принципи на Конвенция 108 на Съвета на Европа за защита на лицата при автоматизирана обработка на лични данни, както и изискванията на Препоръка R 87(15) за използването на лични данни в полицейския сектор.

Предстоящи задачи

Институционално изграждане

1. По-нататъшно обучение на служителите по сигурността на информационните системи.

Краен срок: 31 декември 2005 г.

Отговарят: Министър на вътрешните работи